

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньо-професійної програми

Олександра СИДОРЕНКО

від "30" жовтня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри

соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ

від "01" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ОК 38 Психологія мистецтва і творчості**

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – «Практична психологія»

Спеціальність – 053 Психологія

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Кропивницький-Херсон – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Психологія мистецтва і творчості
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Наталія Акімова, професор кафедри соціальних та поведінкових наук, д. психол. н., доцент
Контактна інформація	номер телефону викладача: 050 1479253 адреса електронної пошти: natashashadow8@gmail.com адреса електронної пошти кафедри: kafphilosophy@ukr.net
Графік консультацій	середа
Програма дисципліни	Змістовий модуль 1. Тема 1. Психологія мистецтва. Поняття мистецтва, його психологічне значення. Критерії мистецтва: суб'єктивність оцінки і цінності. З. Фрейд і психологія мистецтва. К.Г. Юнг про природу і значення колективного несвідомого в мистецтві. Мода в мистецтві. Теорія вчування Т. Ліпса. Особливості емоційного впливу реальних художніх подій. Катарсис як процес «самозгорання» афектів і як процес їх посилення. Усвідомлювані та неусвідомлювані елементи художньої установки. Механізми аперцепції і проблема адекватного осягнення твору. Гештальтпсихологія як методологічний підхід до психологічного ізоморфізму. Тема 2. Психологія митця. Зв'язок біографії митця з його творчістю. Її вплив на вибір творчого методу і життєвого шляху. Роль дитячих вражень і витіснених переживань в творчості художника. Сублімація як механізм творчості. Механізми психічного захисту в поведінці і творчості митця. Мистецтво як талант і хвороба. Тема 3. Психологія творчості Поняття творчості. Нейропсихологія творчої діяльності; взаємодія механізмів збудження і гальмування та їх вплив на процеси художньої творчості. Роль пізнавальної сфери в процесі творчості. Етапи творчого процесу. «Еврилогія» П. Енгельмейєра, чотириступенева теорія Л. Уолеса, дві стадії Е. Гетчинсона, чотири стадії творчого інсайту, теорія бісоціації А. Кестлера. Основні характеристики творчого процесу. Проблема натхнення. Стан потоку як психологічний феномен. Творчість у змінених та помежевих станах свідомості. Творчі задатки і здібності. Самооцінка і геніальність.
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб студенти засвоїли основні поняття психології мистецтва і творчості, її принципи та нейропсихологічні закони, механізми роботи психіки та її значення в житті людей. Загальноосвітня (навчальна) мета – сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця на підставі вивчення та розуміння механізмів та принципів психічного буття людини. Розвиваюча мета -
----------------	--

	формувати й розвивати психологічні знання студентів, навчити їх аналізувати психічні явища та поведінкові акти, виробити навички самостійного аналізу психічних явищ, уміння застосовувати отримані знання при оцінюванні конкретної ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, які потрібні у професійній діяльності. Виховна мета - формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення соціальної роботи в становленні Української держави; сприяти розвитку в майбутніх соціальних працівників, їх професійних й особистісних якостей.
Інформаційний пакет дисципліни	Наводиться Веб-посилання на навчально-інформаційний портал університету, де знаходяться робоча програма навчальної дисципліни; завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК; тестовий комплекс з дисципліни з глосарієм.

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб студенти засвоїли основні поняття психології мистецтва і творчості, її принципи та нейропсихологічні закони, механізми роботи психіки та її значення в житті людей.
Завдання вивчення дисципліни	Завданням дисципліни є — оволодіння основними категоріями психології мистецтва; — дослідження сучасних теоретико-методологічних засад вивчення мистецтва і творчості на основі нейропсихологічного підходу до роботи головного мозку; — оволодіння системою знань про феномени творчості і мистецтва; — оволодіння навичками психологічного аналізу творів мистецтва і стану митців; — формування професійного світогляду та наукового мислення; — сприяння підвищенню рівня професійної культури здобувачів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності..
Спеціальні (фахові)	СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів

	раннього втручання) СК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	РН 05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. РН 12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. РН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. РН 23. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026
Семестр	7
Курс	4
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язковий компонент
Пререквізити	Основи психологічного консультування та психокорекції Психологічний супровід та реабілітація
Постреквізити	Психосоматика

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3/90
Лекції	22
Практичні / Семінарські	22
Лабораторні	
Самостійна робота	46
Форма підсумкового контролю	Екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійного проектора, навчального простору, в якому меблі можуть бути переміщені в ході заняття
Обладнання	Мультимедійне обладнання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Практичні та самостійні роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від загальної суми балів за конкретне заняття). Умови перескладання. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час опитування на практичних заняттях. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та самостійні роботи, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
	Тема 1	Психологія мистецтва.	8		8	20	20
	Лекція	Психологія мистецтва.	8				

	Практика				8		10
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів.				20	10
	Тема 2	Психологія митця	6		6	6	10
	Лекція	Психологія митця	6				
	Практика				6		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				6	6
	Тема 3	Психологія творчості	8		8	20	20
	Лекція	Психологія творчості	8				
	Практика				8		10
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				20	10
	ПК ЗЧ	Підсумкова контрольна робота					10 6

		Екзамен					40 б
Разом за ЗЧ			22		22	46	90 год 100 б
Всього за дисципліною			22		22	46	90 год 100 б

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювальне-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування Обробка лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу, наукові праці, монографії.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо Методи навчання: проблемно-пошукове навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); евристичні методи); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення); тестування; узагальнення; ілюстративний; графічний
Лабораторні	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе студентам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. 4. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі); презентація самостійної роботи студента; практичний контроль (під час

практичних робіт); тестовий контроль.

Види поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт з практичних робіт, реферат, презентація.

Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Здійснюється у формі письмового опитування за темами змістової частини

Підсумковий контроль

Форма контролю: екзамен. Форма проведення: письмовий тест або комбінована форма (усно-письмова). Умова допуску: виконання всіх видів робіт, передбачених структурою курсу. Критерій успіху: максимальна кількість балів для успішного складання – сумарно 60 балів за результатами семестру та 40 балів за екзамен.

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)					Разом за семестр
Змістова частина 1					
T1	T2	T3	МКР	Екзамен	Max 100
Max 20	Max 10	Max 20	Max 10	Max 40	

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням курсу)	

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Заболотна А.В. Нейропсихологія. Київ : Вища шк., 2022. 398с. 2. Ільїна П.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2023.163 с. 3. Ільїна Н.М. Психологія творчості та обдарованості: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2023.234 с. 4. Корнієнко В. В. Патопсихологія : навч. посіб. / В. В. Корнієнко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 120 с. 5. А.М. Османова, Г.В. Хоруженко. Клінічна психологія [Текст] : навч. посіб. / А. М. Османова, Г.В Хоруженко. К.: Університет «Україна», 2023. – 183 с. 6. Османова А., Хоруженко Г. Навчально-методический посібник з патопсихології. 2022. 188 с. 7. Психологія творчості : навч.-метод. посіб. / уклад. І. С. Калиновська. - Умань : Вид. Сочинський М. М., 2022. -300 с. 8. Функціонування творчого мислення в інформаційно- віртуальному просторі суб'єкта: монографія / В. О. Моляко, Ю. А. Гулько, Н. А. Ваганова [та ін.]; за ред. В. О. Моляко. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. – 194 с. 9. O'Kane D. Psychology: An Introduction for Health Professionals. 2023. 480 p. 10. Rathus S, Nevid J. Psychology and the Challenges of Life. Adjustment and Growth. 2024. 175 p. 11. Saul S. The Principles of Psychology. 2023. 214 p.
Додаткова	1. Станчишин В. Стіни в моїй голові. Жити з тривожністю і депресією. 2022. 744 с. 2. Furnham A. Psychology 101. The 101 Ideas, Concepts and Theories that Have Shaped Our World. 2020. 480 p. 3. Pedrotti J, Lopez S, McDermott R, Snyder C. Positive Psychology. The Scientific and Practical Explorations of Human Strengths. 2024. 552 p.
Інформаційні ресурси	1. Офіційний веб-сайт Української асоціації нейропсихології: https://uanp.org.ua/ 2. Панчук Н. П. Основи клінічної психології та патопсихології: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 230 с. 3. Студентський портал URL: https://stud.com.ua 4. Он-лайн підручники URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z811.html 5. Підручники он-лайн URL: http://osvita.ua 6. Навчальні матеріали он-лайн URL: https://pidruchniki.com 7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України — https://mon.gov.ua/ 8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського — http://www.nbuv.gov.ua/ 9. Офіційний сайт ХДАЕУ — https://www.ksau.kherson.ua/ 10. Освітній портал (Moodle) ХДАЕУ — http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/ 11. Наукова бібліотека ХДАЕУ — https://www.ksau.kherson.ua/news-2/nnb.html 12. Кафедра соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ —

	13. https://www.ksau.kherson.ua/econom/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA.html
--	---